

Tema 1: El medi i la societat: un equilibri difícil

****Recursos naturals***

Recurs: Es tota matèria o energia que podem obtenir a partir del medi ambient físic i que serveix per satisfer les altres necessitats biològiques i socials.

R. renovable: Es renoven al mateix temps que es consumeixen. Sol, Aigua, Vent, etc.

R. no renovable: No es renoven al mateix temps que es consumeixen. Petroli, Carbó, etc.

Distribució: La distribució dels recursos es desigual, ja que es el resultat d'un llarg procés

Geològic. Un país gran no te perquè tindre molts recursos.

Rússia, Canadà, EE.UU. i Austràlia tenen reserves minerals importants.

Xina i Brasil, no estan tan ben assortits.

****Dos factors que limiten la producció agrícola són l'aigua i la terra.***

Aigua: Només el 2'5% d'aigua de la terra es potable (incluint el gel) i el 1% es per al nostre Consum.

Problemes: Contaminació i disponibilitat.

Usos de l'aigua dolça: 75% Agrícola, 20% industrial i el 5% domèstic

Terra: El 22% de la superfície continental es adequada per a l'agricultura moderna.

****Degradació del sòl i contaminació de les aigües continentals.***

Degradació del sòl: – Incendis

- Sobre explotació agrícola
- Desforestació
- La indústria i Contaminació
- La acció humana
- Sobrepastura

Conseqüència: Desertització

Zones problemàtiques: Àrea del mediterrani i Àsia meridional.

Contaminació de l'aigua: – Residus urbans, industrials i agrícoles.

***La desforestació dels boscos humits**

S. Primari = $8\% \cdot 100 \div 360 \cdot 8 \cdot 360 = 28'8$

S. Secundari = $50\% \cdot 8 \div 100$

S. Terciari = 42%

La destrucció dels boscos tropicals

Els boscos tropicals regulen el flux de l'aigua, regulen el clima i produeixen oxigen, proporcionen fusta i llenya per cremar.

En moltes zones es cremen boscos per destinar el terra a l'agricultura.

Zones: Mèxic, Colòmbia, Brasil, Congo, Madagascar i Indonèsia.

***Els recursos minerals**

L'exploració dels recursos minerals segueix quatre passos fonamentals:

- Exploració
- Extracció
- Concentració
- Refinament

Els recursos minerals que coneixem, s'estan esgotant a un ritme molt accelerat.

El temps d'exhauriment, es el temps que tarda a utilitzar una certa porció –generalment 80%–.

Problemes: –L'extracció necessita molta energia

- Son recursos no renovables
- Tenen in fort impacte ambiental
- Escasegen alguns minerals

Quan s'arriba a aquest límit hi ha quatre possibilitats: – Reduir

- Reciclar, Reutilitzar
- Trobar-ne un substitut
- Prescindir d'ell

***Recursos energètics no renovables**

- Petroli

- Carbó
- Gas natural

***Els desastres naturals**

Fenomen natural: Son els que es donen de manera natural.

Riscos naturals: Esta associat a la presència humana, afecten a les persones o als béns que valorem.

Si el fenomen es manté dins d'una banda de tolerància, serà considerat fenomen natural; si supera un determinat lllindar, passarà a considerar-se un risc.

***Tipus de recursos energètics renovables**

Energia hidroelèctrica: Es genera quan l'aigua genera un canvi brusc de nivell; la força que produeix fa moure unes turbines que gràcies a un generador transforma en energia.

Energia solar: Es basa en la instal·lació de cel·les fotovoltaïques que converteixen la llum en energia calorífica.

Energia eòlica: El vent mou directament unes turbines per generar energia.

Biomassa: Les restes de materials orgànics, les converteixen en combustible.

Energia geotèrmica: Es produeix mitjançant el calor de la terra.

Tema 2: Les activitats humanes i el medi ambient

***La terra con a ecosistema:**

Biosfera: Es un mantell que s'estén des de les profunditats dels oceans, fins a uns 15 Km. Per sobre de la superfície terrestre.

Ecosistema: Es un lloc determinat de la terra que es caracteritza pel clima, per la seva distribució, per les espècies que hi conviuen, etc.

***Les produccions agrícola i ramadera**

Tipus d'activitats agrícoles:

– El sistema agrícola de subsistència. Té per finalitat garantir els aliments mínims suficients als membres d'una comunitat.

- El sistema agrícola de mercat. És propi dels països desenvolupats.(Tecnologia, etc.)

Revolució verda: La rev. Verda representa una millora dels aliment i de qualitat de producció ja que es va millorar la maquinari. Va haver un temps en que a producció era mes gran que la demanda.

Paisatge –Natural

–Humanitzat –Rural

–Urba –Industrial

–Residencial

Paisatge urbà: On te lloc la indústria. (ciutat)

Paisatge rural: On te lloc l'agricultura. (poble)

Paisatge rururba: Es un paisatge urbà i rural a la vegada, pero es difícil de classificar.

***La producció industrial**

Els factors de localització industrial en un territori:

– Disponibilitat de recursos naturals

– Disponibilitat de ma d'obra

– El mercat

Parc tecnològic: Son polígons industrials on tenen la tecnologia punta. Estan a prop de les universitats.

***El mar, una font de recursos alimentaris**

Problemes dels mars: –Contaminació –urbana

–Industrial(petroli, nuclear)

–Sobrepesca –peril d'extinció

–Pesca de peixos petits(alevins)

–Tècniques de pesca(xarxes)

Possibles solucions: –Agricultura marina(criaders de peixos)

–Prohibició de pescar alevins

–Control de xarxes i de tècniques de pesca

–Establiment de quotes

–Lleis contra la contaminació

–Construcció de depuradores

–Parades ecològiques(veda)

–Polítiques globals a nivell mundial

***Les activitats turístiques**

El turisme de masses:

***Els riscos associats a les activitats productives:**

Desgast ecològic: Es el deteriorament progressiu a un ecosistema provocat per l'entrada de substàncies contaminants.

***Alternatives i futur: per un desenvolupament sostenible:**

Sostenible: Significa que es segueix produint pero sense danyar el medi ambient.

***El mar, una font de recursos alimentaris**

Problemes dels mars: –Contaminació –urbana

–Industrial (petroli, nuclear)

–Sobrepesca –perill d'extinció

–Pesca de peixos petits(alevins)

–Tècniques de pesca(xarxes)

Possibles solucions: –Agricultura marina(criaders de peixos)

–Prohibició de pescar alevins

–Control de xarxes i de tècniques de pesca

–Establiment de quotes

–Lleis contra la contaminació

–Construcció de depuradores

–Parades ecològiques(veda)

–Polítiques globals a nivell mundial

***Les activitats turístiques**

El turisme de masses: El turisme de masses provoca uns efectes considerables a nivell:

– Econòmic

– Social

– Geogràfic

– Ambiental

El turisme es va començar a desenvolupar-se a la dècada del 1960.

***Els riscos associats a les activitats productives:**

Desgast ecològic: Es el deteriorament progressiu a un ecosistema provocat per l'entrada de substàncies contaminants.

***Alternatives i futur: per un desenvolupament sostenible:**

Sostenible: Significa que es segueix produint però sense danyar el medi ambient.

Principis bàsics: – Respectar i conservar la comunitat de vida.

- Millorar la qualitat de vida dels éssers humans
- Conservar la vitalitat i la diversitat de la terra.
- Minimitzar l'exhauriment dels recursos no renovables.
- No sobrepassar la capacitat de carrega de la terra.
- Canviar les actituds i comportament de les persones
- Fer que la societat tingui cura del medi ambient.
- Crear una aliança global.

***La població:**

El concepte de població, les seves característiques i el càlcul de població:

Població es el conjunt de persones que habiten en un territori.

Característiques: – Volum de població ! (cens de població, padró municipal).

- Distribució (densitat) ! La distribució es molt desigual
- Estructura per edat, sexe i estructura professional.
- Dinàmica (moviments)

*Un cens és la llista de tots els habitants d'un país en un període determinat, i conte dades de caràcter demogràfic, cultural, econòmic i social.

Zones més poblades de la terra: Sud Àsia (Índia), Japó, Xina (Oriental), Indonèsia, zones properes al mar i les zones dels grans deltes i rius.

Zones deshabitades: Deserts, zones fredes i zones equatorials.

Distribució de la població a Espanya, Europa i Catalunya.

***Les zones més poblades d'Europa:**

- Eix que va des de Anglaterra, Bèlgica, P.Baixos, França (nord), Zona industrial de Itàlia.
- A nivell secundari: La resta d'Europa.

Zones mes despoblades:

- Zones muntanyoses.

Pràcticament deshabitada: Nord de Rússia.

***Les zones mes poblades d'Espanya:**

- Zones costeres: Galícia, País Vasc, Catalunya, València i la zona de Màlaga i Cadis.
- Les zones de mes població: Madrid i Barcelona.
- Zones mes despoblades: El centre d'Espanya.

*A Catalunya la població es concentra a Barcelona i a la costa. La zona mes despoblada es la de d'interior.

El creixement de la població:

Actualment hi ha uns sis mil milions d'habitants al nostre planeta, el creixement es rapidísim. El problema mes greu es el dels Recursos i l'efecte sobre el medi ambient.

Creixement: – Vegetatiu o natural (Natalitat – Mortalitat)

- Migratori (Immigrants – Emigrants)

*Els països rics diuen que els països pobres han de reduir la natalitat i els països pobres diuen que això no passaria si es millorés el nivell de vida.

Dinàmica de la població:

Moviment natural: (natalitat i mortalitat)

Moviment migratori (immigrants i emigrants)

Taxa de natalitat = $\frac{\text{N}^\circ \text{ total de naixements en 1 any}}{\text{TOTAL}} \cdot 1000 = 0/00$

Total de població

Taxa de mortalitat = $\frac{\text{N}^\circ \text{ total de defuncions en 1 any}}{\text{TOTAL}} \cdot 1000 = 0/00$

Total de població

Taxa de creixement natural = Taxa de natalitat – Taxa de mortalitat

El model de transició demogràfica:

Es una teoria que explica l'evolució de la població a Anglaterra i a Europa. De com passa de una situació de creixement nul a un nivell de creixement també nul.

Etapes:

- Regim demogràfic antic: Arriba fins a la Rev. Industrial. Natalitat !, Mortalitat !.
- L'explosió demogràfica: 1750–1800. Natalitat !, Mortalitat !.
- Reajustament demogràfic: Natalitat !, Mortalitat !. La classe mitjana va ser la primera en deixar de tenir fills.
- Regim demogràfic nou: Natalitat !, Mortalitat !.

*La majoria dels països subdesenvolupats estan en la primera fase, la mortalitat s'ha reduït gràcies a les ajudes internacionals.

*La situació de Catalunya:

La natalitat es molt baixa 9 0/00

Causes: –La incorporació de la dona al món del treball

- Les parelles cada vegada es casen més tard degut a motius laborals i professionals
- Cada vegada hi ha més planificació familiar
- Desig de gaudir d'un nivell de benestar
- Consum, etc.

Les tres causes més importants de la mortalitat són: El càncer, accidents de cotxe i malalties cardiovasculars.

L'esperança de vida és més gran per a les dones que per als homes (accidents de cotxe,...)

Estem arribant al límit biològic. L'augment de les pensions augmenta el nivell de vida de la gent gran, en el futur es produirà un envelliment de la població.

Les formes de les piràmides:

Es poden classificar en dos tipus:

- En forma de triangle (pertany a un país subdesenvolupat)
- En forma de campana (Pertany a un país desenvolupat)

En una piràmide s'han de veure les entrades i les sortides:

Entrada: –Guerra

–Epidemia

–emigració

Sortida: –Baby Boom

–Immigració

Estructura socio-profesional de la població

Població activa: Son tots aquells que treballen o que busquen treball.

Població inactiva: Joves estudiants, jubilats, mestresses de casa, rendistes, etc.

Població activa: –Sector primari: Pesca, agricultura, ramaderia, etc.

–Sector secundari: Fabriques, indústries, etc.

–Sector terciari: Serveis (no produeixen mercaderies productes).

–Sector quaternari: Serveis de mes alta categoria (financers, bankers).

***Les migracions:**

Son desplaçaments de població d'un lloc a un altre.

Emigració: Parlem d'emigració quan la gent s'en va d'un lloc a un altre.

Immigració: Parlem de immigració quant la gent ve cap aquí.

Conseqüències:

País d'origen ! Disminució de la població, envelliment, baixa natalitat, predomini de dones,

No hi ha atur, entrada de divises, etc.

País on arriben ! creixement de la població, augmenta la mà d'obra, rejuveniment de la població, creix l'economia, problemes culturals i racials, etc.

Conseqüències per qui emigra: Llengua, cultura, religió, etc.